

OKUL KAYNAKLI ŞİDDETİN YÖNETİLMESİNDE EBEVEYNLERE 6 YOL

Okulda Şiddet, toplumun bugün karşı karşıya olduğu karmaşık ama önemli bir sorundur. Eğitim –öğretim kurumlarında bireyin öğrenmesi ve doğru davranış kazanması birincil olarak beklenen bir sonuçken; eğitim– öğretim süreçlerinde olumlu davranış kazanma sırasında bireyin çevresinden ya da akranlarından olumsuz davranış biçimi geliştirdiği de görülmektedir. Eğitimde şiddet kavramı, kişinin bilişsel, sosyal ve fiziki gelişimini durdurmasına neden olan ya da geriye doğru götüren, bireyin toplumsal yaşam içinde katılımını olumsuz yönde etkileyen olaylar bütünü olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2008).

Eğitim–öğretim kurumları, özellikle aileden sonra kişinin toplumsal beklentilerinin karşılandığı, istedik davranışların kazandırıldığı bir yer olarak ifade edilmektedir ve fakat zorunlu eğitim–öğretim çağında bulunan çocukların ve ergenlerin, zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri bu yapılarda şiddet içerikli olaylarla sıklıkla karşılaşmaktadır. Okullarda yaşanan şiddet olayları; öğrencilerin duygusal ve sosyal yönden olumsuz etkilenmesine neden olduğundan akademik yeterliliklerinin zayıflamasına sebep olmaktadır (Aküzüm ve Oral, 2015).

Özgür ve arkadaşları (2011), yaptığı çalışmada okullarda öğrencilerin %78'inin fiziksel şiddete, %46'sının psikolojik şiddete maruz kaldıklarını belirttikleri sonucuna ulaşmıştır. Özcebe ve arkadaşları ise (2006); yılında yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin %16'sının şiddete maruz kaldıklarını, %8'inin karşı tarafa şiddet uyguladıklarını, %21'inin de hem şiddet uyguladıklarını hem de şiddete maruz kaldıklarını belirttikleri sonucunda ulaşmışlardır. Aynı araştırmanın sonucuna göre; şiddetin en çok yaşandığı yerin ise fiziksel kavgaların sıklıkla gözlemlendiği ve öğrencilerin aynı zamanda kendilerini güvensiz hissettikleri okullar olduğu saptanmıştır. Ancak, henüz hissedilen güvensizliğin yol açtığı okulu bırakma davranışının görülme aralığına dair somut bir araştırma verisine bu alanda rastlanılmamaktadır.

Kaynak sebep ve bağlı olarak etkileri ne olursa olsun, karşı karşıya kalınan mevcut sorunla ilgili ebeveynlerin çocuklarının zarar görmesini önlemek için neler yapabileceklerini öğrenmeleri gayet tabiidir. Sebepler aileden kaynaklanmasa da kendi denetimlerinde sorunu ele alabilecekleri ve hatta önleyebilecekleri bir takım yollar bu çalışmada yer almaktadır.

Çocuklarınız ve gençlerinizle açık iletişim hatları oluşturmak, onların eğitimine, arkadaşlarına ve ilgi alanlarına dâhil olmak için, sınırları ihlal etmemek kaydıyla dikkat etmek, karşılıklı etkileşimi güçlendirici bağları oluşturmak adına önemli bir adım olacaktır.

"Bana daha fazlasını anlat" ve "ne düşünüyorsun?" gibi ifadeler kullanın. Bunun gibi ifadeler, çocuklarınıza aktif olarak dinlediğinizi ve onların inançlarını, fikirlerini ve dünya görüşlerini gerçekten önemseydiğinizi bildirir.

Kaynağın belirsiz olduğu bilgilendirmeler çoğu kez dönüşü olamayan yanlış öğrenmelere ve istenmeyen sonuçlara bizleri evriltelir. Çocuklarınızla şiddet, sigara, madde kullanımı, cinsellik, içki ve ölüm hakkında zor veya rahatsız edici tartışmalara zamanının geldiğini düşündüğünüz bir anda başlamanızda bir sakınca yoktur. Aranızdaki bağ bu sayede güçlenecektir. Unutulmamalıdır ki; çocuklarınızın veya gençlerinizin bu tür konular hakkında önce sizinle yüzleşmesini beklememelisiniz; çünkü bu tür konuların getirdiği kaygı nedeniyle asla sizinle paylaşımaya geçmeyebilirler.

Çocuğunuzun takdir edin; çocuğunuzun her aşamada takdir etmek her zaman önemlidir. Beğenilerinizin, övgülerinizin arkasındaki ana sebep, çocuğunuzun sakın tutarak olası sıkıntılı her tür durumda arasına mesafe koymasını sağlamaktır. Övgüleriniz, çocuğunuzun zihninde yenilik yaratacaktır ve bu şekilde çocuğunuzun geleceğini, her koşulda en iyi hale getirmeniz için uygun bir ortam sağlanacaktır. Çocuğunuzun her aşamada takdir etmek hem anne babaların hem de öğretmenlerin sorumluluğundadır. Takdir, çocuğunuza büyüme ve gelişme getirecek ve aynı zamanda özveri enerjisini yükseltecektir.

Sosyal Mecralarla İlgili Bilgi Edinin

Karşılaşılan pek çok sorunun, mesele haline gelmeden önce sosyal medyadan kaynaklanabileceği o kadar iyi bilinmese de çocukların dijital mecralarda sürdürdükleri ikincil bir âlemin içine doğdukları bir sır değildir.

UNICEF'in 2019 yılında yayınladığı güvenli internet kullanımı ile ilgili yayınladığı raporunda dünya genelinde 14 ila 25 yaş arasındaki gençlerin yaklaşık %70'inin internette zorbalığa maruz kaldığı ve bunun da %30'unun, birden fazla kez başına gelmiş olduğu belirtilmiştir.

Gençlerin %95'i çevrimiçi ve büyük çoğunluğu internete mobil cihazlarından erişmekte ve bu onu siber zorbalık için en yaygın araç haline getirdiği gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin %23'ü, çevrimiçi olarak başka bir kişiye karşı kaba veya zalimce bir şey söylediklerini veya yaptıklarını belirtirlerken; %27'si ise; aynı şeyi başka birinden deneyimlediğini ifade etmiştir.

Instagram, çoğu gencin siber zorbalık yaşadığını bildirdiği sosyal medya sitesidir ve ankete katılanların %42'si platformda tacize uğramaktadır. Siber zorbalığa maruz kalan gençler, hem kendine zarar verme hem de intihara meyilli davranışlar açısından maruz kalmamışlara oranla daha büyük risk altındadır.

Araştırmada gençlerin %83'ünün, sosyal medya şirketlerinin platformlarında siber zorbalıkla mücadele etmek için daha fazlasını yapması gerektiğine inanmaktadırlar.

Gençlerin %60'ı çevrimiçi zorbalığa tanık olmakta ve fakat çoğunun müdahale etmediği görülmektedir.

Her 10 genç kurbandan yalnızca 1'i, bir ebeveyne veya güvendiği bir yetişkine maruz kaldığı zorbalığı, yaşadığı şiddeti yahut istismarı bildirmektedir.

Bir çocuğun sosyal medya kullanımını takip etmek en iyisi olmasa da, herhangi bir ebeveynin sosyal medyanın çocuklarını nasıl etkileyebileceğini izlemesi, baş etme yöntemlerini belirleyebilmek adına çok önemlidir. Destekleyici nitelikte olan ve sürekli açık, gerçek bir iletişim olması gerektiği gibi taraflar arasında kurulabilecek en iyi yaklaşım olabilir.

Tehlike İşaretlerini Tanımlayın

Bir çocuğun davranışının ne zaman değişmeye başladığını fark edebilmek, sınıfta şiddeti önlemenin çok önemli bir parçasıdır. Davranışın radikal olması gerekmez, çok incelikli olabilir. Bu ani veya kademeli değişiklikler, her zaman potansiyel şiddetin bir göstergesi değildir, ancak böyle bir değişiklik olduğunda iletişim kurmanın uzun süreli etkileri olabilir. Birinin bu tür değişiklikleri fark ettiğini görmek, çocuğun zihinsel ve duygusal sağlığı üzerinde olumlu etkilere sahip olabilir.

Bu değişikliklerden bazıları, notların düşmesini, arkadaşlardan ve spor gibi keyif aldıkları etkinliklerden uzaklaşmayı, uyku güçlüğü, yemek yememe gibi gözle görülür beslenme değişikliklerini ve sorulardan uzaklaşmayı içerebilir. Değişiklikler önceki listeye sınırlı olmasa da depresyon, kaygı, TSSB, OKB gibi değişikliklere neden olabilecek bozuklukların yanı sıra duygusal ve zihinsel sağlık hakkında bilgi edinmenin bir zararı olmaz. Yaygın ruhsal bozukluklar hakkında kurumumuz Doğubayazıt RAM'dan daha fazla bilgi edinebilirsiniz. Kendi kendine teşhis koymak yerine lisanslı bir psikolog veya psikiyatrist görmek önemlidir.

Ne Zaman Müdahale Edeceğinizi Bilin

Koruyucu ve önleyici reflekslerin gelişmesinde kendinizi ve çocuğunuzu tanımak, aradaki ilişkiyi etkili kılmak için çok önemlidir. Bu nedenle, çocuğunuzla her zaman nitelikli bir konuşma yapmak amaçlı olarak hukuki bir çerçeve oluşturmaya gayret ederek onu yasal kelimelerle ve dille yönlendirmeye çalışın.

Bu tercihiniz, çocuğunuzu çok zeki, mantıklı, sakin ve en iyi kararları verici biri haline getirecektir. Ancak unutulmamalıdır ki; evdeki hesap, her zaman çarşıya uymayabilir; çocukların, kendilerine veya sınıf arkadaşlarına zarar verebilecek potansiyel olarak tehlikeli bir davranışın içine girdiklerinde, ebeveynler devreye girmeli ve müdahale etmelidir. Ne mutlu ki; bu zorluklarla tek başlarına uğraşmak zorunda olmadıkları bugün açık bir şekilde görülmektedir. Okul ve ruh sağlığının korunması için en başarılı yöntemleri sunan alanlarında uzmanlaşmış olan paydaşlar, sürekli izleme ve destek sağlamak amaçlı birlikte ebeveynlerle çalışmak için hazır beklemektedirler.

Adil ve Net Beklentiler Belirleyin

Çocuklarımıza verdiğimiz rehberliğin bir göstergesi olarak her zaman çocuğunuz için kurallar ve düzenlemeler belirlemeye çalışın, zira her şeyin sınırları içinde olmasının bir zararı olmaz. Olumlu davranışlar setinde uygun sınırlamaların, çocuğunuzun herhangi bir şiddet uygulamasını engellemesine katkısı olacaktır.

Eleştirel bir yerden konum almak belki de yapabileceğimiz en kolay ve en beklendi bir şey olacaktır; samimi ve içten çabalar, çocuğunuzla arasındaki güveni arttıracak ve çocuğunuzun hayatı hakkında belirli rehberlik sağlamak, bu sayede belli bir uzlaşma zemininde gelişim gösterecektir.

Çocuklar için iyi tanımlanmış kurallar ve sınırlar koymak, onları başarıya hazırlar. Kendilerinden ne beklediğini ve bu beklentileri karşılamazlarsa sonuçlarını anladıklarından emin olun. Ancak aynı zamanda, bu tür kuralların ve beklentilerin adil olduğundan emin olmalısınız. Sınırlarını belirlerken, çocukların kuralların amacını anladığından ve sizin de bunları uygularken tutarlı olduğunuzdan emin olun. Çocuklar kuralların oluşturulmasına ve çoğu durumda sonuçların belirlenmesine dâhil olduklarında içselleştirilmeye gayret edilen disiplin kurulumu daha başarılı olur.

Çocuklarınız büyüdükçe adil ve esnek olmayı unutmayın. Çocuklarınıza davranışlarınızla kurallara ve düzenlemelere nasıl uyulacağını, sorumlu olunacağını, başkaları için empati kurulacağını, öfkenin nasıl kontrol edileceğini ve stresin nasıl yönetileceğini gösterin. Çocuklarınız için rol model olun.

Eğitimlerine Dâhil Olun

Okulla düzenli aralıklarla bağlantı kurmak velilerin üstüne düşen görevleri arasında yer alır. Çocuğunuzun hem evde hem de okulda akademik gelişiminde veli-ğretmen ilişkisi çok önemlidir. Okullardaki veli katılımı, çocuğunuzun okul binası içindeki veya dışındaki faaliyetleri hakkında bilgi sağlar.

Bu nedenle, çocuğunuzun davranışlarına ilişkin sağlıklı bir bilgi akışını sağlamak için her zaman öğretmenleri ve arkadaşlarıyla irtibat halinde olun. Çocuklarınıza onların eğitimine gerçekten inandiğınızı göstermek önemlidir ve bunu yapmanın yollarından biri de onların eğitim süreçlerine dâhil olmaktır. Çocuğunuzun öğretmenlerini tanıyarak ve sizinle birlikte çocuğunuzu tanımalarına yardımcı olmak maksatlı kolaylaştırıcı olmaya çalışın. Çocuğunuzun öğretmenleriyle yalnızca sorunlar ortaya çıktığında değil, okul yılı boyunca iletişim kurun. Aileniz hakkında daha fazla Şey öğrenerek, çocuğunuzdaki davranış değişikliklerinin veya tehlikeli durumların ne zaman ortaya çıktığının anlaşılmasında öğretmenlerin elini güçlendirerek daha hazır olmalarını sağlayabilirsiniz. Okul etkinliklerini, sınıf projelerini ve ev ödevlerini takip edin. Tüm veli programlarının yanı sıra veli-ğretmen toplantılarına katılın. Okul etkinliklerinde gönüllü olun ve okul aile birliklerinin bir yesi olun. Çocuklarınıza okul ve ders dışı etkinlikler arasında bir denge bulmalarında yardımcı olun.

Çocuğunuzu Şiddetten uzak tutmak için çeşitli etkinliklere başvurulabilirsiniz; özellikle, onları işleriyle meşgul eden bazı müfredat harici etkinliklere dâhil etmek suretiyle ocuğunuz, Şiddetten uzak bir halde kişisel becerilerini geliştirmek için yeni Őeyler ğrenmeye başlayacaktır.

..senin elinde!

Son Söz

Ailenin çocuğu yetiştirme tarzından, aile içi şiddetten, öğrencinin içinde bulunduğu çevreden, görsel medyadaki şiddet içeren yapımlardan, öğrencinin akademik başarısızlığına uzanan geniş bir tayfta değerlendirilmesi mümkün mevcut durumla ilgili olarak kurum idarecilerinin, öğretmenleri bilgilendirme, öğrencilerle birlikte kurallar belirleme, riskli alanları denetim altında tutma ve öğrenci velileri ile iletişim kurma benzeri okulda şiddeti ve zorbalığı önlemek amacıyla gerçekleştirdikleri etkinliklerle

başlanması ihtiyacı anlaşılmaktadır. Bunun yanında;

Eğitimcilere yönelik öneriler bağlamında;

- Şiddet ile baş edebilmek için öğretmenlere hangi sınıf yönetimi becerilerinin kazandırılması gerektiği, hangi etkinlikleri uygulaması gerektiği ve nasıl rehberlik etmesi gerektiği tespit edilmeli ve ilgili alanda eğitici plan ve programlar kapsamında hizmet içi eğitimler verilmeli.
- Rehber öğretmen, araştırmacı, akademisyen ya da psikolog gibi uzman kişilerden okullarda konu ile ilgili öğrenci, öğretmen, yönetici ve velilere düzenli olarak seminerler düzenlenmeli.
- Okul yöneticilerinin okullarda yaşanan şiddeti önlemek için gerekli önlemler almalıdır. Bununla ilgili farklı birimlerden (Emniyet Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, Sağlık Müdürlüğü) yardım almalıdır.
- Fiziki ceza içeren uygulamalardan okul disiplini olarak kaçınılmalıdır. Ebeveynlere yönelik öneriler kapsamında ise;
- Okul ile aile işbirliği sağlanmalı ve eşgüdümlü bir şekilde hareket edilmeli,
- Şiddet içerikli TV programları ya da dijital oyunları oynamaları aileler tarafından koruyucu güvenlik önlemleri alarak sınırlamalar getirilmeli,
- Arkadaş seçimi konusunda velilerin gözlerinin açık olması, bir şekilde sağlanmalı, Aile içinde yaşanabilecek tartışmaların çocuğa yansıtılmaması.

Eğitim-öğretim ortamlarında meydana gelen ya da gelebilecek şiddet olaylarının dikkatlice değerlendirilerek olası çözüm önerileri ortaya koymanın ihtiyaç haline geldiği ve eğitim-öğretimde yaşanan şiddet olaylarının önlenmesine yönelik araştırmacıların, eğitimcilerin ve velilerin üzerine düşen görevleri yerine getirmesi gerektiği düşünülmektedir. Okulda yaşanan şiddet olaylarına yönelik tüm paydaşların üzerine düşen görevleri yerine getirerek sorun oluşturabilecek veya şiddete meyyal durumlara ön almaları, hiç şüphesiz ki; cemiyet menfaati için hayati öneme haizdir.

Kaynakça

Aküzüm, C. ve Oral, B. (2015). Yönetici Ve Öğretmen Görüşleri Açısından Okullarda Görülen En Yaygın Şiddet Olayları, Nedenleri Ve Çözüm Önerileri. Ekev Akademi Dergisi.

MEB, Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, (2008). Öğrencilerin Şiddet Algısı. Ankara.

Erişim adresi: <http://www.meb.gov.tr/earged/earged/siddet--algisi.pdf>

Özcebe, H., Üner, S. ve Çetik, H. (2006). Adölesanlarda Şiddet Davranışları, Şiddet ve Okul Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, Ankara.

Özgür, G. Yörükoğlu, G. ve Arabacı, L.B. (2011). Lise Öğrencilerinin Şiddet Algıları, Şiddet Eğilim Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler, Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 2(2).

<https://www.unicefturk.org/yazi/guvenliinternetgunu>